

Posamezne številke: Narodne Din —50, ob nedeljah Din 1.—

TABOR izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 18. uri z danom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti D 10.—, za izjemstvo D 18.—, dostavljen na D 11.—, na izkaznice D 1.—. Inzerati po dogovoru.

Narčila se pri upravi, TABOR, Maribor, Jurčičeva ulica 117.

TABOR

Posamezne številke: Narodne Din —50, ob nedeljah Din 1.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon Interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. ŠHS poštnoštevilni znak štov. 11.787.

Na naročila brez donarja se ne vzira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, četrtek 3. avgusta 1922.

Številka: 173.

Dolnja Lendava.

Vest, da je belgijski predstavnik v svetu Zveze narodov g. Heymans sklical na dne 14. t. m. konferenco naših in madžarskih zastopnikov, da prouči vprašanje razmejitve med Madžarsko in Jugoslavijo na sporni točki v Prekmurju, je upravičeno razburila prekmurško prebivalstvo brez razlike strank in ver. Arbitraža g. Haymansa je prišla tako nepričakovano, da je iznenadila vso našo javnost, ki je bila uverjena, da so prekmurske meje trdne. Te dni je prejelo ministrstvo zunanjih zadev sledečo brzojavko iz Dolnje Lendave:

»Ljudstvo iz celega Prekmurja zbrano na velikem ljudskem zborovanju radi vprašanja izpremembe meje pri Dolnji Lendavi odločno protestira, da bi se Dolnja Lendava odtrgala od naše kraljevine in združila z Madžarsko, ker je 86% zemljišč v Dolnji Lendavi lastnina Prekmurcev, ki bi ostali v naši kraljevini. V slučaju, da bi se Dolnja Lendava združila z Madžarsko, bi trpeli jugoslov. državljani velikansko škodo, ker se vrednost njihovih posestev cenil na milijarde. Sramota bi bila, da bi naša triletneža življenja v narodni državi zmagovalka Srbija izročila nazaj pod tisočletni jarom premaganj Madžarski. Prosimo, da ta protest sporočite naši delegaciji pri Zvezi narodov v Londonu.«

Brzojavka pravi, da ima vznemirjenost prekmurskega prebivalstva čisto stvarne vzroke, ki jih bo moral upoštevati tudi g. Heymans. To se predvsem gospodarski interes. Kako pridejo naši ljudje do tega, da izgube milijarde premoženja? Kakšen interes ima Zveza narodov na Dolnji Lendavi in bližnji okolici, ki jo reklamirajo Madžari?

Dolnja Lendava je integralni del Prekmurja. Ona spada v gospodarsko in nacionalno enoto, ki jo tvori ono ozemlje, ki nosi tudi na zemljevidu trianonske mirovne pogodbe ime Prekmurje. Vsi razlogi, ki so govorili za ali proti priklonitvi Dolnje Lendave k Jugoslaviji ali k Madžarski, so se pretresli takrat, ko se je na pariški mirovni konferenci odločevalo o usodi Prekmurja. Danes ne more biti nobenih novih protirazlogov, pač pa govore novi razlogi v prilog Jugoslaviji, ki je smatrala to ozemlje za definitivno in investirala na njem težke milijone. Niti princip narodnosti niti kak drugi princip ne more priti v poštev, če hočemo, da ostanejo nedotaknjeni oni principi, ki na njih sloni mirovna pogodba. Dolnja Lendava ni v naših očeh zgolj mesto s par tisoči prebivalcev, katerih del ima svoje posebne interese, ampak je sestaven del ozemlja, ki ga more odtrgati od nas le vojna znaga in za katerim stoji interes cele jugoslovenske države. To so vrata v mursko dolino, ki obsega široko pomursko ozemlje od Slovenskih goric daleč noter v hribe Gornjega Prekmurja. Teh vrat si ne moremo in ne smemo dati odvzeti in zamašiti. Dolnja Lendava je tudi vrata v Medžimurje. Do nje vodi železnica, ki služi velikemu delu Prekmurja. Sem se steka nekoliko cest, tu je most čez Muro. Iz Dolnje Lendave, ki bi ležala v skrajnem kotu madžarskega ozemlja, ne smemo napraviti druge Radgone, političnega nestvora, ki v gospodarskem oziru nima eksistenčnih pogojev.

Če vprašamo, kakšne interese ima Madžarska na Dolnji Lendavi, ne moremo najti zadostnega razloga, da bi ji mogla Zveza narodov iti na roke. Edini njen razlog je ta, da v Dolnji Lendavi biva izvesten odstotek Madžarov.

Proti odgoditvi razprave o uradn. zakonu.

Pred sestankom uradništva vse države. — Možnost ostavke celokupnega uradništva.

Beograd, 2. avgusta. (Izv.) Beograjska »Politika« poroča, da se bo zakonski načrt uradniškega zakona odgodil do jesenskega zasedanja parlamenta. Ta sklep je zbudil med uradničtvom veliko ogorčenje. V uradniških krogih vlada mnenje, da ta zakon v doglednem času sploh ne pride pred narodno skupščino, to pa temmanj, ker je politično ozračje zelo nestalno. — Uradniške organizacije pripravljajo za dne 8. avgusta v Beogradu veliko protestno zborovanje, katerega se udeležijo uradniki iz cele države. Podvzela se bo posebna akcija za dosego uradniških zahtev, razen tega pa se bo na kongresu tudi razpravljalo o kolektivni ostavki vsega uradništva; za slučaj, da narodna skupščina pred odgoditvijo parlamenta ne bo razpravljala o tem zakonu. Uradniški delegatje bodo obiskaliv pošteve prihajajoče ministre ter jih na to opozorili.

testno zborovanje, katerega se udeležijo uradniki iz cele države. Podvzela se bo posebna akcija za dosego uradniških zahtev, razen tega pa se bo na kongresu tudi razpravljalo o kolektivni ostavki vsega uradništva; za slučaj, da narodna skupščina pred odgoditvijo parlamenta ne bo razpravljala o tem zakonu. Uradniški delegatje bodo obiskaliv pošteve prihajajoče ministre ter jih na to opozorili.

Konec vladne krize v Italiji.

Kralj potrdil novo de Facto ministrsko listo. — Neuspeh generalne stavke

Rim, 1. avgusta. (Izv.) Kralj je potrdil listo ministrov, ki mu jo je predložil de Facto. V splošnem v novem de Facto vladnem kabinetu ni mnogo izprememb. Sestavljen je kakor prejšnji iz demokratov, popolarcev, reformistov in zastopnikov desnice. Fašisti in socialisti so izključeni. Novo imenovani ministri Paratoni, Alessio, Lucani in Soleri pripadajo demokratskemu klubu. Imenovanje senatorja Taddeia, bivšega turinskega prefekta pravi o namenu vlade, čim prej pomiriti deželo. Poznan je kot nepristranski mož. Sestavo kabineta je povspešil sklep popolarcev, ki so poslali k de Facto svoje odposlance ter zahtevali, naj z ozirom na notranje nevarnosti čimprej sestavi novo vlado.

ralna stavka, ki je dosedaj potekla brez nemirov.

Rim, 1. avgusta. (Izv.) Splošna stavka se je le deloma izvedla. Promet na železnici in na cestnih železnicah se vzdržuje v omejenem obsegu s pomočjo nacionalistov. V Florenci stavka sploh ni bila proglašena. V Turinu, Benetkah, Napulju, Pisi, Bolonji in še v nekaterih drugih mestih se večina delavstva sploh ni udeležila stavke.

Rim, 1. avgusta. (Izv.) Edini list »Observatore«, ki je danes izšel, naznanja za danes zvečer konec stavke. Od poldneva naprej obratuje cestna železnica. Službo vrše fašisti v civilni obleki obdani z vojaško stražo. Dosedaj ni prišlo nikjer do nemirov. Iz mnogih mest prihajajo poročila, da se stavka ni splošno razširila.

Anglija in zavezniški dolgovi.

London, 1. avgusta. (Izvirno.) Angleška vlada je poslala Franciji, Italiji, Jugoslaviji, Grčiji, Rumuniji in Portugalski posebno noto, v kateri pravi, da je z ozirom na zahtevo Zedinjenih držav, ki zahtevajo plačilo angleških dolgov v znesku 850 milijonov funtov šterlingov, prisiljena, opustiti vsako misel na odpust

svojih dolgov in zahtevati povračilo od strani svojih dolžnikov, ker Anglija sama nikakor ni v stanju poplačati svoje dolgove v Ameriki in se ob enem odredi svojim terjatvam v Evropi. Zahteva pa, naj plačajo njeni dolžniki samo tako svoto, da bo zamogla poplačati svoje dolgove v Ameriki.

KRALJ IN KRALJICA ODPOTUJETA V INOZEMSTVO.

Beograd, 2. avgusta. (Izvirno.) Kralj in kraljica se vrneta koncem prihodnjega tedna v Beograd, od koder odpotujeta po kratkem odmoru v inozemstvo.

ZOPET DVOBOJ NA MADŽARSKEM.

Budimpešta, 2. avgusta. (Izv.) Danes dopoldne se je vršil med polkovnikom Leidenbergom in bivšim korvetnim kapitanom in članom mednarodne podonavske komisije Eduardom Kankowskym dvoboj na pištole. Pri tretjem strelu se je zgrudil Kankowsky, zadet v pljuča, mrtev na tla.

NESREČA DVEH VLAKOV Z LURŠKIMI ROMARJI.

Aach, 1. avgusta. (Izv.) Na železniški postaji Villefontal sta trčila skupaj dva z lurškimi romarji nabito polna vlaka. Štirideset oseb je bilo na mestu ubitih, nad petdeset pa težko ranjenih. Iz kakega vzroka je nesreča nastala, še ni pojasnjeno.

NAŠ ATENSKI POSLANIK V BEOGRADU.

Beograd, 2. avgusta. (Izvirno.) Naš poslanik v Atenah Balukčić je po svojem povratku z Bleda obiskal zunanjega ministra dr. Ninčiča. Danes popoldne odpotuje z orijent-ekspresnim vlakom nazaj v Atene.

KONFERENCA ZA VZHODNO VPRAŠANJE.

London, 1. avgusta. (Izvirno.) V dolnji zbornici je izjavil Lloyd George, da se pripravlja sestanek zavezniških velesil, z atensko, carigrasko in angorško vlado glede vzhodnega vprašanja.

BORZA.

Zagreb, 2. avgusta. (Izvirno.) Sklepni kurzi. Pariz 27.30 do 27.40, Curih 63 do 64, London 15, Berlin 48 do 50, Praga 825 do 830, Italija 15 do 15.10, Newyork 334, Dunaj 0.72, Budimpešta 0.17.
Curih, 2. avgusta. (Izvirno.) Predborza. Pariz 42.95, Zagreb 162½, London 23.38, Berlin 0.74, Praga 13, Italija 23.77, Newyork 526, Dunaj 0.01, žigos, krona 0.01¼, Budimpešta 0.24, Varšava 0.08¼, Sofija 3.30.

Ta razlog je pa bil izpodbit že na pariški konferenci in si ga ne bo mogel prisvojiti niti g. Heymans niti kdo drugi, če noče prejudicirati cele vrste enako utemeljenih pritožb in alarmirati skoraj vseh obmejnih krajev, ki leže v srednjeevropskih državah. V Prekmurju so nam odtrgali več slovenskih župnij okoli Monostra, še slabše je v Bački in Banatu in tako naprej. Z isto pravico bomo tirjali te vasi od Zveze narodov, kakor bo tirjal še kdo drugi od nas ta ali oni obmejni kraj. Točna etnografična razmejitev je nemogoča. Zveza narodov je svojčas v vprašanju daleko večjega in važnejšega ozemlja, v vprašanju finsko-švedskega spora za Aalandske otoke, odbila nacionalne zahteve prebivalstva, upoštevajoč višje in važnejše interese finske države in pa dejstvo, da ima švedska manjšina itak vse pogoje za razvoj. V tem slučaju je šlo za več deset-tisoč ljudi in za ločeno ozemlje, za otoke! Kako se mora sedaj ravnoista Zveza narodov ozirati na madžarske zahteve, ki nasprotujejo duhu in dočbam trianonske mirovne pogodbe in izpreminjati že sprejeto načelo, ko gre za kraj, kateri ima pomen le kot sestaven del nacionalne in gospodarske enote, o katere pripadnosti sicer ni diskusije?

Sklepa Zveze narodov si ne moremo razlagati drugače, kakor da je svet Zveze narodov napačno informiran. Uverjeni smo, da bo g. Heymans objektivno presodil vprašanje in ne bo trgal Dolnje Lendave od njene celote, ter prejudiciral stvari, ki bi mogle biti kot razsodba Zveze narodov načelnega pomena tudi za nadaljne slučaje.

Sicer pa pripomnimo, da razsodba Zveze narodov ozirom g. Heymansa ne bo definitivna in lahko pride na zahtevo naše države še enkrat pred veleposlaniško konferenco. V vsakem slučaju pa odločno protestiramo proti favoriziranju onega naroda in one države, ki je smodnišnica Srednje Evrope in ki niti ne prikriva, da goji imperialistične namene in pripravlja krvavo maščevanje nad državami, ki hočejo živeti v miru.

Železniški shod v Ljutomeru.

Dne 29. t. m. se je vršil v hotelu Šterman v Ljutomeru shod, ki ga je sklicala trg. in obrtna zbornica v Ljubljani z namenom, da združi želje vseh interesentov železnice Ormož—Ljutomer—Murska Sobota v en projekt, o katerem bi potem sredi avgusta odločevala posebna uradna komisija. Shod je vodil g. Lovro Petovar kot zbornični svetnik, iz Ljubljane je bil prispel tajnik zbornice, g. dr. Mohorič, navzočih pa je bilo lepo število interesentov iz Ljutomera, Ormoža, Prekmurja, Ptujja, G. Radgone, Središča in Veržeja. Po uvodnih besedah g. Petovarja, ki je pozdravil navzoče, je pojasnil zbornični tajnik dr. Mohorič namen sestanka, da namreč izrazijo zastopniki posameznih krajev in korporacij svoje želje glede trase, postaj itd. in da se najde že sedaj med vsemi temi predlogi neka srednja pot, ki bi je mogla Trg. in obrtna zbornica zagovarjati pri omenjeni komisiji. Nato je gradbeni svetnik Kaučič referiral o trasiranju proge ter očrtal glavne tri projekte: M. Sobota—Bučecovci—Ptuj, Mr. Sobota—Ljutomer—Ptuj in Murska Sobota—Dolnja Lendava. Dokazal je, da 1. in 3. projekt ne odgovarja potrebam Prekmurja, Murskega polja in hitre zveze z glavno progo, zaradi česar se je vlada že poprej izrekla v daljših izvajanjih. Nato je g. notar Koder iz M. Sobote izrazil željo Prekmurcev,

naj se proga Ljutomer—M. Sobota zgradi tudi kot proga prvega reda, da pa naj v ostalem obvelja že napol odobreni projekt. G. inž. Mikuz je v imenu 12 prekmurskih občin predljal zato, da se proga pomakne bliže Beltinci, g. Beršen iz Veržeja pa, da ne ostane predaleč od Veržeja. Po obedu se je debata nadaljevala. Prekmurski interesi so se medtem zedinili v zahtevi, da se naj trasa ozira na Beltinci, ako ostane proga lokalna, da pa tega ne bodo zahtevali, če se zgradi kot železnica prve klase. Tudi Veržejem se je obljubilo, da se bo njihov kolodvor premaknil za 500 m bliže trgu. Nadalje je g. župan Kukovec omenil težkoče pri morebitni zgradbi drž. kolodvora v Ljutomeru in izrazil mnenje, da je najbolje, razširiti dosedanja kolodvor, čemur je pritril tudi g. gradb. svetnik Kaučič, ki je povdarjal posebno izredne visoke troške za poseben kolodvor v dostikrat poplavljenem terenu in dejstvo, da prevzame država tudi upravo Južne železnice in da s tem odpade en vzrok pomisleka zoper skupen kolodvor. Žalibog pa predlog Ljutomerčanov, naj se jim na vzhodnem koncu trga dovoli postajališče, posebno potrebno za posetnike gorice, ni našel potrebnega razumevanja. G. Rosenberg je kot zastopnik ljut. trgovcev zagovarjal poseben državni kolodvor. G. Zadravec iz Središča je priznal, da sicer s težavo govori o progii Ormož—Ljutomer, da pa z ozirom na to, da je ta projekt že uzakonjen, nima profinjemu nobenih pomislekov. S postajami bogato obdarjena trasa Ljutomer—Ormož si je pridobila priznanje vseh udeležencev. Na izvajanje g. svetnika Kaučiča so se interesi izrekli za to, da se tudi v Ormožu ne zgradi poseben državni kolodvor in da se naj stari poveča. Vest pa, da bo postajno poslopje treba postaviti par sto metrov dalje od Ormoža, se ormoških interesentov ni bogve kako dojmila. G. Havlas iz Ormoža je povdarjal, da preseka trasa Ormož—Ljutomer na dolžini štirih kilometrov nahajališče premoga, ki bi ga bilo moči izvažati dnevno po 30 vagonov, in da bi apnenice na Humu dajale dnevno po 10 vagonov apna. Sploh je opozarjal na to, da je teren med Ljutomerom in Ormožem bogat na premogu, zaradi česar se zanimajo za te kraje celo že neki vplivni gospodje iz Maribora.

Končno je g. notar Koder predlagal, naj se izreče g. dr. Kukovec in g. ministru Puclju, ki sta se z vso vnemo zavzela za to progo, zaupnica in zahvala. Predlog je bil soglasno sprejet. Nato je še g. svetnik Kaučič pojasnil, da bo morebitna sprememba prekmurske trase zavlekla delo za tri mesece, da pa naj trg. zbornica zahteva, da se čimprej prične z zgradbo že dovršene projekta Ormož—Ljutomer. G. Pe-

tovar se je zahvalil vsem udeležencem sestanka za stvarna izvajanja, posebno pa g. svetniku Kaučiču za njegov izčrpen referat ter mu je želel, naj ne hodi več v Ormož, ampak naj se kmalu pripelje — pa le z železnico.

Sestanek je potekel brez burnih debat, bil je stvaren in zabeljen celo z zgodovinskimi reminiscencami, n. pr. o starodavnem, slavnem trgu Veržeju in drugim. Želja vseh udeležencev je bila ta, da se začne kmalu, še to jesen, z delom.

Politične vesti.

* Lucida intervalla. Vsi vemo, kako je »Straža« pisala in še piše o čisto državnih vprašanjih in da v svojem slepem strankarskem sovraštvu noče ločiti režima od države, skupnih interesov od strankarskih interesov. V zadnji številki pa prinaša na uvodnem mestu člančič: »Dober Avstrijec — dober Jugoslovanc«, ki končuje tako-le: »Mi se v polni meri zavedamo, da ni v naši državi, ki je zgrajena z krvjo in kostmi, s solzami in trpljenjem, z navdušenjem in delom našega ljudstva, — da torej v tej naši novi in pravi domovini še ni vse tako, kakor bi moralo biti. Istotako pa smo v dno naše domoljubne duše globoko prepričani, da z vztrajnim sodelovanjem kot zvesti in navdušeni Jugoslavoanci moramo prej ali slej osvojevati naše mesto samo in edino pod jugoslovanskim žarkim solncem. Avstrija je propala tudi z našim aktivnim podpiranjem, Jugoslavija pa naj živi, raste in se razvija z našim aktivnim sodelovanjem.« Mi smo vedno udrihali po »Straži«, a tokrat lojalno priznamo, da bi bilo mogoče govoriti v drugem tonu, če bi »Stražino« pisanje bilo vedno na višini tega članka. Priznavamo celo: v tem slučaju bi nam bila »Straža« s svojo stranko vred daleko nevarnejša nego je sedaj. Danes se samo smejimo katoliški gospodi, kako v svoji partizanski slepoti udriha po lastnih interesih. Če pomislimo, koliko nasprotnih nazorov se skriva v tej stranki, ki je bila ob svojem začetku najtrdnjša barijera katoliškega konzervatizma, se ni treba resno bati, da bi katoliška stranka postala bolj krščanska in bolj jugoslovanska kakor je običajno. Njena politična morala se ne bo spremenila, ker strankinim voditeljem gre samo in edinole za moč in oblast nad ljudstvom. Jutri bo »Straža« sama opljuvala lepe besede, ki smo jih citirali zgoraj.

* Monarhistična Bavarska. Berlinski dopisnik »Riječi« piše, da je pravi vzrok bavarske opozicije proti Berlinu samo to, da je Bavarska pribeževališče in središče monarhistične propagande in vseh tajnih organizacij v Nemčiji. Poskus sovjetske revolucije je tako ojačal skrajno reakcionarno desnico, da

Bavarci smatrajo vrnitev Wittelsbachovcev samo še za vprašanje časa. Za bavarskimi monarhisti pa stoje tudi pruski junkerji. Uvažiti je treba, da se je na Bavarskem zelo ojačila katoliška ideja. Bilo bi zelo nepremišljeno, če bi videli v današnjem konfliktu med Berlinom in Münchenom konflikt med »centralizmom« in »separatizmom« ter računali z možnostjo, da se bo Bavarska odepila od Nemčije. S tem ne računna noben Nemec, še manj pa bavarska vlada.

* Iz madžarskega parlamenta. Na pondeljki seji madžarske zbornice je govoril finančni minister Kallay o svojem pol. stališču. Njegova politika zasleduje cilj in ustvarja ravnovesje med izdatki in prejemki državnega gospodarstva. Izjavil je, da sedanje nizko stanje madžarske krone ne odgovarja niti položaju državnih financ niti splošnemu gospodarskemu položaju. On si tega ne more razložiti drugače kakor v zvezi s padcem nemške marke. Ministrstvo je svojčas izdalo odredbe, da bi se odstranili notranji vzroki padanja valute. Zadnji dogodki kažejo, da je antantna reparacijska politika bankrotirala popolnoma. Reparacijski sistem, kakor ga uvajajo mirovne pogodbe, je kratkoma neizvršljiv. Različne komisije lahko še nekaj časa hodijo okrog s papirjem in svinčnikom, gotovo je to, da Madžarska ne bo mogla plačati reparacij. Po govoru ministra Kallaya je bil sprejet budžetni provizorij.

Dnevna kronika.

— Kraljeva dvojnica še ne odpotuje. Nasproti vestem, da kralj in kraljica prve dni avgusta zapustita Bled, poroča »Slov. Narod«, da na merodajnem mestu na Bledu ničesar ne vedo o nameravanem odhodu z Bleda.

— Kralj in kraljica v Celju. V pondeljek popoldan sta se z avtomobilom nenadoma pripeljala v Celje kralj in kraljica. Ustavila sta avtomobil v bližini gostilne Kavčič na Ljubljanski cesti, kjer sta stala približno četrt ure. Nabralo se je takoj precej občinstva, ki ju je presrečno pozdravljalo. Kralj in kraljica sta se na to peljala dalje ter bila tudi v Rogaski Slatini.

— Smrtna kosa. V občini Verjane pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah je umrla po daljši teški bolezni ga. Alojzija Ščeta, v starosti 50 let. Rajna je bila dobra gospodinja in pri svojih sosedih splošno priljubljena.

— Jugoslov. akad. društvo »Triglav« sklicuje sestanek delegatov centrale in podružnice ter Starejšinske zveze dne 8. avgusta ob 9. uri zjutraj v gostilni Narodnega doma v Celju. Ker je zadeva jako važna, prosimo za sigurno in točno udeležbo.

— najbrže tudi nikoli ne bodo mogli osteti.

Anglež o bodočnosti nemške drame. Berlinski poročevalec »Manchester Guardian« je obljubil nedavno v svojem listu obsirnejše poročilo o nemški drami. V tem poročilu očrtuje evolucijo nemške dramatične umetnosti od Hauptmanna in Wedekinda do Kaiserja in Tollerja ter prihaja do interesantnih zaključkov: »Bodočnost nemške drame je docela nejasna. Najboljša sodobna dela pripadajo nedavni prošlosti, a manjše število del obdelujejo misel, ki je proti vojni in »kapitalizmu«. Radi tega današnja reakcija tudi ni povoljna za umetnost. Pred vojno je bilo Monakovo najliberalnejše mesto Nemčije ter radi tega tudi centrum umetnosti. Danes pa je to mesto najkonservativnejše v celi državi ter radi tega tudi najbolj neplodno, tako v slikarstvu, kakor tudi v pesništvu. Berlin, Frankfurt in Kolin so ga daleko prekoslili. V Budimpešti, najreakcionarnejšem mestu Evrope je umetnost mrtva, dočim v Moskvi, kjer vlada toliko teror, cvete. V Nemčiji se polagoma izgublja revolucionarno zavzetje, zamira revolucionarno gibanje, ne da bi bilo stvorilo kakršenkoli nov red, ki je za umetnost neobhodno potreben. Isto se more reči o nemški drami, ki stoji med dvema perijodama, med ono prošlo, dovršeno ter ono bodočo, novo, ki še sploh ni prišla.«

Razstava Picassovih slik v Pragi. Češkoslovaški umetniški klub »Manes« bo priredil v septembru v Pragi raz-

— Nesreča z lokomobilo. Posetniku Al. Rajhu v Ljutomeru se je na cerkvenem trgu prevrgla nova lokomobila za mlatilnico, ker se je vtrgala veriga pri cokolji. Škoda je precejšnja in zdaj v času mlative posebno občutna.

— Neznani tatovi so vdrli pretekli teden v lokalno tvrdo »Eseim« v Ljutomeru ter odnesli za par stotisoč kron manufakturnega blaga. O storilcih ni dosedaj pravega sledu.

— Legar v Savinjski dolini. Zadnje dni se je pojavilo v St. Pavlu pri Preboldu, v Laškem ter v Zalcu več slučajev obolenja na legarju.

— Klub naprednih akademikov v Celju priredi o priliki svoje 15-letnice 9. septembra t. l. dopoldne veliko slavnostno zborovanje, zvečer pa elitni ples združen z narodno veselico.

— Stodvaintridesetleten starček. — Te dni se je oglašil pri varšavski policiji stari Mecislav Krasinjski, ter javil, da mu je v tramvaju ukradel nekdo 60.000 poljskih mark. Ko so ga vprašali, kdaj je bil rojen, je mirno odgovoril: »Leta 1790.« Policijski uradniki so mislili prvi trenutek, da se možaku blede, toda pozneje so se prepričali, da govori resnico, bil je res rojen l. 1790, ter je torej star 132 let. Krasinjski se je l. 1809. boril v Rusiji ter se še dobro spominja nesreče na Beresini L. 1830. se je boril na strani Poljakov za osvoboditev, toda Rusi so ga ujeli in poslali v Sibirijo, kjer je preživel 16 let. Pozneje je vstopil v rusko vojsko ter bil v raznih bojih trikrat ranjen. Vse življenje je živel zelo zmerno; kaditi je pričel komaj s 30 letom. Visoka starost pa je sploh že »privilegij« njegove rodbine, njegov oče sam je dočkal 107 let, njegova mati pa 97.

Dopisi.

Sv. Lenart v Slov. gor. Tukaj je priredilo pretečeno nedeljo »Društvo jugosl. akademikov v Mariboru« večerno prireditev s prav bogatim programom. Burka »Gospod Senator« je uspeła izvrstno, uloge so rešili akademiki v zvezi zalih gospodičen, ki so jim ljubnivo pomagale, prav dobro. Celoten uspeh igre je bil hvalevreden! Saj imamo pač malokedaj zunaj na deželi priliko videti in občudovati prireditve naših visokošolcev — zato želimo, da bi se nas na deželi vrlj akademiki večkrat spomnili in nam pohitili sladiti dolgačasne ure. Šlišali smo tudi nekaj pesmic, ki so donele v tako krasnih harmoničnih glasovih po sokolski šentlenarški dvorani. Z simpatijo in navdušenostjo jim je sledilo občinstvo in vsakomur je žal, ki se dobro uspele prireditve ni udeležil in je pozneje slišal, kako prijetno in zabavno je bilo tam gori na hribčku, kjer stoji tako pomno in samozavestno naš Sokolski dom.

stavo karakterističnih slik Pabla Picassa. Picasso je eden najznačilnejših mojstrov novodobne slikarske umetnosti, ki si je pridobil po vsem svetu in pri vseh narodih velikansko število poklicanih in nepoklicanih posnemovalcev.

Umetnost in olimpijske igre. Kakor poročajo pariški listi, olimpijske igre l. 1924. ne bodo več omejene le na sport na suhem in v vodi, ampak bodo pozvani na sodelovanje na svetovno tekmovanje tudi glasbeniki, pesniki, slikarji, kiparji in arhitekti. S tem se namerava nove olimpijske igre napraviti še bolj podobne olimpijskim igram starih Helenov. Tekmovalci bodo imeli pri izbiri predmetov, kakor tudi forme in smeri dela, popolnoma svobodne roke; edini stavljeni pogoj bo, da bo delo izgotovljeno nalašč za olimpijske igre ter da bo inspirirano po »sportni ideji«.

Anatole France in Wilde v filmu. Neko ameriško filmsko podjetje je dobilo dovoljenje, da sme posneti za film Franceovo »Tajdo«, dočim bo neko francosko filmsko podjetje filmiralo znani Wildeov roman »Dorian Gray«.

Nova D'Annunzijeva drama. Svoječasno smo že poročali, da piše Gabriele D'Annunzio novo dramo. Kakor poročajo sedaj italijanski listi, se to njegovo najnovejše delo imenuje »Amaramanta« ter je tridejanska veseloigra, ki se odigrava ves čas v eni in isti sobi in v kateri nastopa samo par oseb. Premijera »Amaramante« se bo vršila letošnjo jesen, v kateri nastopa samo par oseb. »Niccodemi«.

Feuilleton.

Jugoslovanska umetniška razstava v Beogradu v nemški luči. V eni zadnjih številčk je prinesla »Frankfurter Zeitung« pod naslovom »Umetnost v Beogradu« krajši članek, v katerem opisuje poleg splošnih umetniških razmer v Beogradu tudi zadnje umetniško razstavo o priliki kraljeve poroke. Dopisnik pravi spočetka, da v Beogradu pravega umetniškega življenja sploh ni. Vendar pa ima tudi Beograd ekspresionistične pesnike, med katere šteje celo dečke, ki niso mogli v šoli napredovati ter postati kaj bolj pametnega. Ima tudi ateljeje, slikarje, kiparje in glasbenike, toda vse služi le bolj privatnim krogom ter ne pripada mestu, dočim je v Zagrabu, drugem velikem jugoslovanskem mestu ter tudi v Ljubljani, stvar čisto drugačna. Sicer se pa v Beogradu mnogo povprašuje po cenah koruze ter po strojih in v mnogočem takorekoč cvete novo življenje iz ruševin svetovne vojne. Manjkajo pa še shajališča, instalacije, muzeji, saloni z umetninami in vsi oni krožki, namenjeni javnosti. Toda vse to bo še prišlo. Govorec o razstavi sami pravi dopisnik uvodoma: »Ako prehodimo dvorane te obsežne razstave, ki je nameščena v neki gimnaziji, opazimo, da se stvari, katere so v ostali Evropi že davno zavrgli, more tu še vedno preizkusiti, ne da bi se pri tem našlo naletelo na očitke nazadnjaštva, ker ko je slikal Spitzweg, tu še ni bilo Evrope, a ko je nastopil Liebermann, je

bil Beograd še vedno kos Turške. Ko so se pri nas (v Nemčiji) odvrnili od starih kolotokov umetnosti, so bile tu (v Beogradu) te še docela nenačete. Toda kljub temu je marsikateri na svoji samotni duševni poti obvladal in prehodil neobdelana desetletja. Med mnogimi, ki se lahko prištejejo modernejši smeri, se nahajajo tudi taki, ki imajo stike z zapadom in z onim, kar je zapadnega, toda nimajo vezi s svetom. To so ljudje, ki iščejo novih potov, ki so si sami zgradili pota, ki so preželi z nujnostjo in željo najti izraza za dobo v kateri živijo. To so oni modri cvetovi, ki so se razevali na malo plodnih tleh ter imajo premalo kulturnega humusa. Toda tudi ideje teh niso padle na plodna tla. Ta njihova umetnost nam ne odraža jugoslovanske duše, ampak bolj ono diferenco jugoslovanskega človeka z zapadom«. Na to omenja dopisnik Savo Šumanovića kot konstruktivnega in dobrega slikarja, Tartaglio, »ki stopa najbolj v ospredje iz povprečnosti Proljetnega Salona« ter Pallavicinija, o katerem pravi, da je nadkrilil Ivana Meštrovića, ki je znan tudi v svetu. — To je v glavnem sodba Nemca v Beogradu ter o N. jugoslovanski umetniški razstavi. Dasiravno ima v gotovih ozirih prav, se vendar v splošnem vidi, da ni opazoval objektivno, s prostim očesom, ampak skozi naočnike tistih predsodkov o nas in o naši kulturi, ki so večini Nemcev prešli že v mozeg in kosti, ki so jim takorekoč prirojeni, podedovani in katerih se — izjeme so kakor povsod tudi pri njih

Mlado in staro je priseglo, da se udeležijo vedno tako polnoštevno če zopet naši visokošolci s svojim akademskim humorjem in zabavnostjo med naše vrste. Obisk je bil zelo hvalevreden, saj so prišli ljudje od vseh strani, nekateri celo po več ur daleč. Zato kliče mo našim mariborskim akademikom: Se še večkrat pridite k nam, veseli smo vas!

Ptujske vesti.

Osebnostna vest. Gospod magistratni tajnik Rudolf Maté je na lastno prošnjo premeščen po ministerstvu unutrašnjih dela v Beogradu k obmejnemu policijskemu komisariatu v Maribor. Kot pomočnik obmejnega komisarja. Z njim je izgubil mestni magistrat enega svojih najboljših uradnikov in prebivalstvo pa dobrega svetovalca. Ostanje nam v trajnem spominu in želimo mu vse najboljše na njegovem novem mestu. V spominu nam ostanejo tudi koncerti na katerih je nastopal kot solist. Slov. pevsko društvo izgubi izbornega peveca.

Zahvala in obračun za Vidovdanske slavnosti šolske mladine v Ptuj. Ravnateljstva in vodstva vseh šol v Ptuj, v Ptujski okolici in na Bregu se zahvaljujejo vsem, ki so omogočili združeno Vidovdanske slavnosti teh šol, in sicer: komandi mesta, ki je dala na razpolago dvorišče vojašnice, kuhinjo in svoje postrežljivo moštvo, nadeja se vsem javnim korporacijam, zavodom, podjetjem in zasebnikom, ki so s svojimi velikodušnimi darili omogočili pogostitev mladine, ter vsem požrtvovalnim damam, ki so sodelovale pri pogostitvi. V srehi mladine so si ustvarili nemrljiv spomin, ki jim boji najlepša zahvala. Dohodki: Ptujski okrajni zastop 4000 K, krajni šolski svet Ptujške okolice 3000 K, ptujška mestna občina 2000 K, občina Breg 600 K, krajni šolski svet na Bregu 400 K, zbirka pri zavodih in zasebnikih 15.440 K, skupaj 25.440 K. Izdatki: Za klobasice 11.634 K, za žemlje 6000 K, za godbo 1800 K, razno 298 K, skupaj 19.732 K. Ostanek 5.708 K se daruje dijaški kuhinji v Ptuj. Računi so na vpogled pri ravnateljstvu državne realne gimnazije v Ptuj.

V. redna seja občinskega sveta.

(Nadaljevanje.)

Maribor, 1. avgusta 1922.

Dramatično društvo v Mariboru — najemnik Narodnega gledališča.

Po običajni polurni zakasnelosti otvoril župan nadaljevanje V. redne seje občinskega sveta. Vsled razpusta »Theater- und Kasino-Verein« preide premoženje tega društva v last mestne občine. Ker občina sama ne more upravljati gledališča, namerava oddati Narodno gledališče Slovenskemu dramatičnemu društvu v zakup. Po tozadnjih dotedanjih pogovorih med zastopniki društva in občine se je sestavil osnutek pogodbe. Društvo prevzame vse h gledališču pripadajoče prostore in inventar za gotovo dobo let. Z ozirom na finančne težkote naj bo najemnina nizka. Dramatično društvo pa mora zagotoviti obstoj gledališča, skrbeti za vprizoritev dovoljnega števila predstav na zadostni umetniški višini. Za upravo se določi poseben kurator, v katerega izvoli polovico članov novo dramatično društvo, polovico pa občina. Predseduje naj vsakokratni predsednik dramatičnega društva. Popravila inventarja plačuje društvo, poslopje pa vzdržuje mestna občina. Davek plača najemnik.

Obč. svet. Slanovec je bil mnenja, da bo inventar v 20 letih, kakor dolgo naj traja pogodba, manj vreden, da ni dovoljne garancije za predstave in da bo morala občina primanjkljaje sama kriti v obliki podpore. Zato naj občina sama prevzame vodstvo in upravljanje gledališča v lastni režiji. Župan ga je zavrnil, češ, da ni dovolj poslušal.

G. Bahun je bil mnenja, da se pokrajinska vlada boji bodočega občinskega sveta, da bo preveč nemški. Tolžil jo je, da se tega ni bati, ker Slovenstvo vedno bolj napreduje. Nemcev je vedno manj, boje pa se pred očim Mariborom. (Oj, domišljija!) Po dvajsetih letih bo imel Maribor čisto drugo lice in zato naj bo predsed-

nik kuratorija vsakokratni župan, ne pa predsednik dramatičnega društva. (G. Bahun menda upa, da še postane župan!) ker bo sicer imelo dramatično društvo v kuratoriju večino.

Dr. Leskovec je opozarjal na to, da se je že svoj čas prigovarjalo, naj prevzame občina upravo gledališča. Vzdrževanje brez deficita je nemogoče. G. Bahunu pa ni šlo v glavo, zakaj ne bi imela občina večine, kljub temu da je najemnik Dramatično društvo, o katerem nič ne ve, kdo in kaj da je, kakor se je izrazil. (To je zelo verjetno!) Nasvetovali so mu, naj pristopi k društvu in naj mu pridobi toliko članov iz svojih vrst, da bodo imeli večino v društvu. Kljub temu je vztrajal pri tem, naj bo župan predsednik kuratorija. Predlog je pri glasovanju pogorel. Osnutek pogodbe se odobri s spremembo dobe, ki naj se primerno skrajša.

Finančno-gospodarski odsek.

Ker je država ustavila pobiranje veselilnega davka pri športnih prireditvah, prosijo tukajšnja športna društva, naj se ukine pri teh prireditvah tudi občinski davek. G. župan pa je bil drugega »subjektivnega« mnenja. Pripovedoval je gospodom občinskim odbornikom o neki prireditvi, na katero ga je povabil športni klub »Maribor«, pa je moral plačati za sedež 15 dinarjev, kar se mu zdi gotovo preveč. Zato naj le plačajo davek in naj se prošnja odkloni. Občinski svetniki, tudi njegovi pristaši so nekam čudno gledali. G. Slanovec se je temu naziranjju uprl, g. Bahun pa je skušal g. županu pomagati iz tega položaja ter udaril po mladini, češ, da se nič ne uči, zanemarija šolo, in se obregnil tudi na učitelje, da se ne oglase proti temu. Poučilo se ga, da se je to že davno zgodilo. Podžupan Roglič je omenil, da gradi izstradani Dunaj stadion za 620 milijonov kron, dočim mariborska občina za športna društva ni storila še prav nič. Predlaga, da se prošnji ugodi. Predlog je bil sprejet.

Mestni ponetači prosijo za zvišanje mezd, uvedbo angleške sobote in 8 urnega delavnika. Zahteva angleške sobote (prost popoldne) se odkloni, dovolj pa se 20% zviš. mezd in uvedba Surnika, ker to zahteva tudi zakon o zaščiti delavstva.

Pravni odsek.

Mestna občina je svojčas tožila južno železnico za povračilo škode, nastale gospodarskemu uradu vsled tega, ker je pri neki pošiljki manjkalo 70 vrečk moke. Originalne plombe so bile poškodovane. Prodajalec pravi, da je pošiljko v redu odposlal. Juž. železnica je svoj čas ponudila poravnavo ter hotela plačati polovico škode. Ker glavne priče, prodajalec moke ni mogoče najti in se razprava radi tega ne more vršiti, predlaga odsek, naj se ponudba južne železnice sprejme. Predlog se odobri.

Družba za zgradbo magdalenske cerkve je svojčas kupila od mestne občine parcele v smeri podaljšane mosta. Pokrajinska vlada je poslala pogodbo občinskemu svetu v odobritev. Kupna cena se je takrat določila na 100 K za kv. m. G. Bahun predlaga zvišanje na 400 K. Podžupan Roglič je mnenja, da bo občina stavbišča sama rabila. Radi tega predlaga, naj cerkev, ki ima sosedno parcelo, odstopi občini enako velik del te parcele. Predlog se odobri.

Nek gostilničar, ki je bil radi ponočnjaškega davka kaznovan z globo 90 din., je vložil priziv. Tožba trdi, da je imel dotični gostilničar gostilno ob 10. uri zvečer zaprto, ob pol 11. pa je »zasočil« občinski organ sedem gostov, ki so prišli iz gostilne ter jih je na cesti ustavil radi davka. Trije so odšli in niso hotelj plačati, dočim so ostali štirje plačali. V ugovoru se pravi, da gostilna ni bila zaprta, in da organ nima pravice, zahtevati od ljudi na cesti potrdila, da so plačali davek. Občinski svet je ugovor zavrnil in se postavil na stališče, da imajo organi pred gostilno pravico, kontrolirati davek.

Po sprejemu več oseb v občinsko zvezo je župan ob 10. uri zaključil javno sejo, na kar se je vršila še tajna seja.

Darujte za 'Skld otroške bolnice' v Mariboru.

Mariborske vesti.

Maribor, 2. avgusta 1922.

m. Fridolin Kavčič. Dne 1. avgusta je umrl v Mariboru gospod Fridolin Kavčič, polkovnik v p. Bil je znan kot pisatelj že iz 80 letih; dopisoval je skoro vsem slovenskim listom in izdal tudi sam nekaj slovenskih knjig. Bil je navdušen Jugosloven in ni nikoli zatajil svojega slovenskega pokolenja tudi kot avstrijski častnik. Kot mladi poročnik se je navzlic takratnim razmeram v Mariboru udeleževal vseh prireditev mariborske čitalnice, čije član je bil, dasiravno je bila to strogo prepovedano in je bil vedno v nevarnosti za svojo eksistenco. Kot aktiven častnik je na Dunaju prirejal slovenske večere ter se je povsod priznaval odkrito in pošteno, da je sin slovenske matere in domovine. Katerikoli Slovenec se je zatekel k njemu, vsakemu je iz srca rad pomagal ali vsaj skušal pomagati. Z velikim navdušenjem je zasledoval jugoslovenski pokret in se kot eden prvih vrnil v domovino, žal že s kaljo bolezn. Naj mirno počiva v slovenski zemlji, katero je vedno ljubil z vso iskrenostjo svoje blage duše.

m. »Straža« in njen poročevalec postavljena na laž. V notici »Obsojeni občinski svetniki« poroča zadnja »Straža«, da je moral obč. svetnik g. Weixl plačati kazen. Obč. svetnik g. Weixl je na večerajšnji seji vprašal župana, kako pride »Straža« do tega, da poroča o tem, ker se ime pri razpravi sploh ni imenovalo, drugič pa g. Weixl sploh ni bil kaznovan in je ta trditve »Straže« popolnoma zlagana. Župan je odvrnil, da on ni imenoval nobenega imena. Iz tega torej sledi, da sedi »poročevalec« »Straže«, ki pri sejah ni navzoč, med občinskimi svetniki. Zato so menda »Stražina« poročila tudi tako »žegnana!«

m. Osebnostna vest. Za sodnika višjega deželnega sodišča. Ljubljanskega je bil imenovan g. dr. Maks Šnuderl.

m. Klub mariborskih novinarjev. Danes zvečer ob 20. uri v kavarni Rotovž obvezna seja z važnim dnevnim redom. Točen prihod!

m. Hinterlechnerjev naslednik »Slovenski Narod« izve, da bo naslednik odpuščenega tržnega nadzornika Hinterlechnerja živinozdravnik dr. Sirk. Mi danes samo beležimo to vest.

m. Za Jugoslov. Matice je daroval g. Florijan 10 dinarjev. Posnemajte.

m. Ljudska univerza ugotavlja, da ni v nobeni zvezi s predavanjem g. pr. Bostunčiča o občevarju z duhovi, kakor poroča nek ljubljanski list. Predavanje o tem predmetu se ne bo vršilo v njeni predavalni dvorani, lahko se pa predava o predmetih, ki so manj subjektivni in enostranski. Toliko na znanje prirediteljem in občinstvu.

m. Izdajanje potnih listov. Z ozirom na vroč poletni čas in male uradne prostore je policijski komisariat odredil, da čakajo stranke, ki zahtevajo potne liste, na hodniku. To seveda ni nikaka »šikana« občinstva, temveč se hoče na ta način preprečiti gnječa in omogočiti hitrejšo poslovanje urada za izdajo vizumov in potnih listov.

m. Pevci Glasbene Matice in »Drave« se pozivljajo, da se sestanejo jutri v četrtek dne 3. avgusta ob 18. uri pri mrtvašnici na pokopališču v Pobrezju, da se poslojimo od pok. velezašlužnega jugoslovensk. častnika, polkovnika Fridolina Kavčiča, Dev. Premrou.

m. Sprejem strank pri mariborskem županu. Mestni magistrat nam sporoča, da župan od 3. avg. 1922 naprej do nadaljnjega, ne sprejema nobenih strank.

m. Zdravniško društvo v Mariboru. ponovno opozarja na prvi izredni občinski zbor, ki se vrši v četrtek dne 3. avgusta t. l. ob 19. uri v hotelu Union v Celju.

m. Ponočnim razgrajajem stopa policija trdo na prste. V nedeljo je bilo »shranjenih« 10 razgrajajcev. Kazni, ki se jim naložijo, so seveda precej občutne. Med tednom beleži kronika dnevno dva do tri, ob sobotah in nedeljah pa število navadno naraste.

m. V službi ponesrečil 36letni kurjač južne železnice Simon Ranner je pri vstopu na lokomotivo padel tako nesrečno, da si je zlomil več reber. Rešilni oddelek mu je prožil prvo pomoč ter ga prenesel v bolnico.

m. Nesrečen padeč. 10 letni Avgust Mayer je pri igranju na cesti padel ter si pri padcu zlomil levo ključno kost. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico.

m. Izpriječec. 18letni ključavničarski učenec Nikola Peter iz Maribora je bil pri svojih sorodnikih na Dunaju, da se tam izuči svojega rokodelstva. Fant je prišel v slabo družbo, kjer se je popolnoma izpridil. Nekega dne je izginil od svojih sorodnikov. Z njim pa so izginili razni predmeti, kakor perilo, obleka, razna zlatina in bančna nakaznica na 50.000 aK. Sorodniki so takoj sumili, da jo je pobrisal v svoje domovino. Tu so ga kmalu izsledili. Seveda je med tem že vse zapravil. Oddan je sodišču, kjer bo sprejel kar mu gre.

m. Kavarna v mestnem parku. Od danes naprej pri lepem vremenu dnevno koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure.

m. Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Sokolstvo.

o Redne vaje. Pozivljamo vse brate, kateri se udeležijo vsesokolskega zleta v Ljubljani na redovne vaje dne 3. in 5. tega meseca, vsakokrat ob 19. uri (7. uri zvečer) v telovadnici drž. realke. Te redovne vaje so brezpogojno obvezne za vse brate netelovadce kakor tudi telovadce, kateri se hočejo udeležiti spreveda v Ljubljani. Vaditeljki zbor.

Gospodarstvo.

g. Graški semenj 1922! (26. avg. do 3. sept.) Drugi Graški semenj z vzorci, ki se letos vrši koncem poletja, ima sličen smoter kot lanska prireditve, ki je končala s tolikim uspehom. Graški semenj ima osobito namen, pospeševati in utrditi gospodarske odnose med Štajersko in sosednimi pokrajinami Jugoslavije. Že ob Graškem semnju 1921. se je obnovilo in ustanovilo veliko trgovskih odnosov na industrijskem, obrtnem in merkantilnem polju tu in onkraj meje. To dejstvo izpodbuja semenjsko vodstvo vztrajati na srečno ukrenjenem potu v trdnem zupanju, da bo vedno bolj razvilo in poživilo gospodarski promet med sosednima državama. Posebno važnost pridobi Graški semenj 1922. vsled tega, ker se bodo znatno povečale in razširile vse strokovne skupine, ki so namenjene poljedelskim potrebščinam, zlasti torej oddelki za poljedelske stroje, naprave in orodja. Tako se bo osnovala v velikem, obsežnem sejmu z vzorci posebna prireditve: poljedelski semenj, ki se ne sme primerjati z običajnimi poljedelskimi razstavami in tvori nekako novotarijo na tem polju. Že dosežne zglasitve iz krogov strojne in lesne industrije in železne obrtnosti opravičujejo sigurno nado, da bo tvorila ta posebna prireditve velik, do najmanjših podrobnosti popolen arsenal vseh onih strojev, strojnih delov in naprav, kakor tudi vseh orodij, ki jih potrebuje jugoslovanski kmetovalec, da izpolni svoje gospodarstvo, povzdigne njegovo izdatnost in poveča vrednost žetve. Isto se lahko trdi o onem oddelku poljedelskega sejma, ki se tiče mlinarstva: mlinarski stroji, mlinarske potrebščine vsake vrste, mlinski kamni itd. se bodo našli v bogati izbiri. Tudi za jugoslovanske posestnike vinogradov se bode dobro izplačal poset Graškega sejma 1922. — Brizgalnice proti peronospori, sadne in poljske brizgalnice, aparati za žvepljanje, za žganjarne itd. najboljše kakovosti bode razstavljeni v največji izbiri. Podali smo pa le s tem na kratko, kaj zamore nuditi kmetovalcem Graški semenj 1922. Razen poljedelskih potrebščin namreč, v najširšem obsegu, bodo lahko kupili posetniki v svojo popolno zadovoljnost vse potrebščine za gospodarstvo in lesno industrijo, predvsem raznovrstne žage, cirkularne žage, žagarski material itd. — Končno bo imel kmetovalec priložnost, da se preskrbi z vsem, kar potrebuje zase in za družino, za hišo, kuhinjo in hlev. V tem oziru nanaša poljedelski semenj tudi na druge skupine in razstavne oddelke, tako na skupino za tekstilno blago, perilo, konfekcijo in klobuke, sva omenimo samo, kakor

Semenjski urad smatra za največjo važnost, da pride kolikor mogoče veliko posestnikov in trgovskih interesov iz sosedne Jugoslavije na Graški semenj ter stremi za vresničenjem lanskega programa, namreč za ustanovitve gospodarske posredovalnice na južni in južno-vzhodni avstrijski meji, za katero bi bilo obmejno mesto Gradec najbolj primerno. Vsa pojasnila pri Semenjskem uradu »Grazer Messe-Amt«, Graz, Burggasse 13.

g **Kontrola deviznega prometa** se bo z novim finančnim zakonom poostriala. Finančni minister bo imel pravico, postaviti na vsako borzo državnega komisarja, ki bo kontroliral poslovanje z devizami in valutami. Tudi se bodo morali prijaviti ministrstvu vsi de-

narni zavodi, ki kupujejo z devizami in valutami.

g **Povišane in nove izvozne carine.** Finančno ekonomski ministrski komite je v seji 27. t. m. sklenil, da se s 1. avg. izvozne carine sledeče povišajo: za pšenico in rž na 50 Din. za 100 kg. (doslej 30 Din.), za oves in ječmen na 20 Din. (10), za opij na 800 Din. (500), za svinjsko mast na 300 Din. (150), za gosjo mast na 400 Din. (200), za jajca na 300 Din. (200). Nanovo se uvedejo carine: za jedilno olje (200 Din.), za med (100), za perje od perutnine (200), za perutnino (150), za zdrob (20).

g **Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani** je, z ozirom na nedostatek žita in mlevskih produktov, ki je zavlada v Sloveniji posebno v Ljublja-

ni, zbog ogranichenja prometa, brzojavno zaprosila Direkcijo državnih železnic v Zagrebu, da se izpremeni odredba o prometnem ogranichenju z dne 17. julija t. l. Na to vlogo je dobila obvestilo, da je ves promet v smeri Vzhod-Zapad popolnoma prost.

g **XII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov.** Zalec v Savinjski dolini, dne 31. 7. 1922. Od našega zadnjega poročila zamoremo o stanju hmeljskih nasadov le ugodno poročati. Vsled primernege vremena golding v kobule in poznej hmelj je v najlepšem cvetju. Obiranje prvoga se bo pričelo — kakor običajno — sredi meseca avgusta in ono poznega mu bode neposredno sledilo. Obče se sodi, da bomo letos mor-

da več pridelali, kakor v minulem letu. Tudi kupčija se bo oživela počasi, ker že prihajajo kupci. — Važno Hmeljarsk odruštvo je tudi letos preiskrbelo hmeljskim obiravcem polovično vožnjo na progah: Brežice, Zidani most, Maribor gl. k., Marenberk—Vuhred, Zagorje, Zidani most in Rogatec—Grobelno. Legitimacije se dobé pri društvenem vodstvu v Zaleu.

g **Izvoz drv** je tekem tega leta bil našal z Jugoslavija 500.000 vagonov, od tega je dala Slovenija 300.000 vagonov.

g **Žitni trg v Zagrebu** 26. t. m.: stara pšenica 1560—1580 K, nova 1500 K, rumena koroza 1250—1260 K, bela 1180—1200 K, moka (0) 23.75—24 K, št. 1 22.75—23, št. 6 2.50—22 K.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalje.)

(26)

Maud je bila ponosna, da je Maca Allana žena! Kretala se je navdana z nekakim tihim zanosom. Dobro ji je delo, ko so ga časniki nazivali »zavojevalca podmorskih celin« in hvalili njegovo veleumnost in njegovih drzovitost zamiselkov. Sicer se ni bila povsem privajena činjenici, da je Mac sedaj iznenada slaven mož. Kdaj pa kdaj ga je ogledovala vsa začudena in spoštovana. Potem pa se ji je razodelo, da je prav takšen ko prej, preprost, prav nič nenavaden. Tudi jo je navdajala bojazen, da bi njegova veličajnost v ljudeh ne pobledele, ko bi zvedeli, kako preprost je pravzaprav v svojem bitju. Marno je zbirala vse sestavke in dneviške beležke, ki so se tikale predora in Maca. Kdaj in pa kdaj je stopila tudi v kinematografsko gledališče, če jo je pot baš vedla mimo, da vidi samo sebe, Macovo »wife«, kako stopa v Tunnel-City iz avtomobila in frii v vetru njena svetla halja prahovnica. Novinarji so porabljali vsako priliko, da jo intervjujejo, in Maud se je od radovanja smejala, da bi skoro umrla, ko je naslednjega dne v časopisu našla članek: »Macaova žena pravi, da je on v vsem Newyorku najboljši mož in oče.«

Čeprav si ni priznavala, ji je bilo ljubo, ako so jo ljudje nakupavajočo po prodajalnicah zvedavo ogledovali, in bilo je veliko zmagoslavje njenega življenja, ko je dala Ethel Lloyd na Union-Square svoj voz ustavititi in jo je pokazala prijateljicam.

Kadar je bil lep dan, je izprevažala Editho v elegantnem pletencu po bronškem parku in potem sta vselej ogledovali živalnjak, kjer sta se dobrovoljili po cele ure pred opičnjaki, in sicer se ni radovala Maud nič manj ko njeno dekletce. Ko pa je prišla jesen in so se dvigale iz vlažnih bronških tal megle, je bilo to zabavanje pri kraju.

Mac je obljubil, da izprovede o božiču tri dni — ne da bi količkaj delal! — do kraja in samo z njima, in Maud se je radostilo srce že tedne poprej. Praznikovala bosta povsem tako kakor o prvem skupnem božičevanju. Hobby pridi na drugi praznik, pa bodo igrali bridge, dokler ne pocepajo. Maud si je zamislila za te tri dni sporod brez konca in kraja.

Ves december ni bilo njenega moža res da skoraj nikoli na izpregled, Allan je bil sleherni dan zaposlen pri posvetovanjih s finančniki, ker so pripravljali finančno kampanjo, ki naj bi se otvorila v januarju.

Allan je potreboval — pred vsem drugim! — čedno svoto treh milijard dolarjev. Pa ni podvomil noben hip, da je ne bi dobil.

Marsikateri teden so oblegali sindikatsko poslopje časnikarji, zakaj novine so s to senzacijo dobičkarile sijajno. Kako se bo predor gradil? Kako upravljati? Kako se bo z vrtincem priskrboval zrak? Kako se je preračunila predmorska krivina? Odkod to, da bo predorska krivina, vkljub malim ovinkom, za petdesetinko krajša nego namorska pot? (»Prebodi globus z iglo, pa spoznaš!«) — Vse to so bila vprašanja, katera so dražila občinstvo marsikateri teden. H koncu se je po časnikih še enkrat razvnela pravda zaradi predora in se obnovila »predorska vojna« ter se vjevala prav tako srdito in prav tako hrupno kakor prvič.

Protivniške novjane so razpostavljale po boljšču znova svoja stara obrazložila; na nikomur ne uspe predelbsti to neizmerno progó skozi granit in rulo, da izključuje globina 4000 do 5000 metrov pod morsko površino vsako človeško storilo, da ne vzdrži neznanške vročine in ogromnega pritiska nobeno gradivo — da je predoru iz vseh teh razlogov usojena obžalovanja vredna propast. Prijateljske novine pa so ujasnjevala čitalcem tisočkrat vrline predora: Čas! Čas! Čas! Točnost! Varnost! Vlak! bodo vozili tako varno, ko po zemski površini — da, varneje! Zavisnosti od vremena, megle in vodnih prilik ni več in tudi ne nevarnosti, da koga nekje na oceanu požro ribe. Naj le pomnijo pogibel »Titanica«, ko je smrt storilo šestnajst sto ljudi, in usodo »Kosmosa«, ki je vozil štiri tisoč ljudi, pa je sredi oceana prešel brez sledu! Ladje zrakoplovnice ne bodo sploh nikolivoštovene za množni promet. In povrh tega je uspelo do danes šele dvema zrakoplovnicama, preleteti Atlantic!

Tiste dni ni bilo moči v roke vzeti dnevnik ali časopis, ne da bi oko zadelo v besedo »predor« ter v ilustracije in slike, nanašajoče se na predor.

V novembru so se vesti redčile in končno so preminile dočista. Sindikatski tiskovni oddelek se je zagnil z molčljivostjo. Allan je bil gradilišča zaprl, pa je bilo nemogoče, priobčevati nove ilustracije.

Vročica, ki so jo novine vznatile med ljudstvom, se je uhladila, in čez nekoliko tednov je bil predor za-

starela reč, za katero ni bilo več nikakega zanimanja. Nekaj novega je stalo tisti čas v ospredju: mednarodni polet okoli zemlje!

Predor je bil pozabljen! To je bila Allanova namisel! Poznal je svoje ljudi in je prav dobro vedel, da mu vsa ta prva oduševljenost ne bi vrгла ni milijona dolarjev. Ko se mu bo zdelo, da je prišel pravi čas, upali sam drugo oduševljenost, ki je ne bo netila sama senzacija!

V decembru je šlo po novinah nadrobno pojasnjeno izvestje, sposobno, da se iz njega izcimi pomisel, kolik je doseg Allanovega nasnutka: Pittsburg-Smelting and Refining Company si je pridobila za vsoto dvanajst in pol milijona dolarjev pravico do vseh med graditvijo na dan izpravljenih tvarin, katere je moči s toplinim postopkom predelati. (Akcije P. S. R. C. so poskočile v šestem graditvenem letu za 60 odstotkov!) — V isti čas se je objavila vest, da si je pridobila družba Edison-Bioscopr za milijon dolarjev izključilno pravico do fotografskega in kinematografskega snimanja posnetkov ves čas graditve.

Edison-Rio je naznanjala s kričavimi lepaki, da kani »stvoriti nemiljiv pomnik graditve predora, od prvoga ureza z lopato do prvoga Europa-Flyerja, in tako izporočiti prihodnjim rodovom zgodovino največje človeške tvorine.« Da je namenjena, vse predorske filme najprej predvajati v Newyorku, potem pa jih razposlati po trideset tisoč gledališčih vsega zemeljskega obla.

Bilo je nemogoče, izmisliti si boljšo reklamo za predor!

Edison-Bio je začela svoj posel še isti dan in njenih dve sto newyorških gledališč je bilo zasedenih do poslednjega prostora.

(Dalee prihodnjič.)

Glavni urednik: Radoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Železničarsko pevsko društvo „Krilato kolo“ priredi 6. avgusta v gostilni „Puntigamska pivarna“, Mlinska ulica

VRTNO VESELICO

s peljem, plesom in prosto zabavo. Začetek ob 16., konec ob 22. uri. Vstopnina 3 Din., za člane 1 Din. 1316 2-1

Viziranje potnih legitimacij (pasošev)

pri vseh konzulatih izvršuje najhitreje in najzaneslivejše

internacionalni biro „ROKS“
Beograd, Katičeva 7. 1309 2-1

Potne legitimacije se morajo pošiljati priporočeno.

Priporočamo:

za gostilničarje in preprodajalce polnomastni:

- Polemendolski
- Trapistni
- Tilsiter
- Karpatki ovčji
- Liptavski Primsen
- Gorgonzola, Roquefort
- Eidamski Parmesan
- Ogrska salama la
- Milanska salama
- Bolonjska Mortadella
- Lijonska salama
- Sardine, ovite sardelice
- Mesnate konzerve i. prava švicarska gelatina

po jako nizkih dnevni cenah pri

Hmelak i drug, Maribor
Slomškov trg.

Zahtevajte cenike. Razpošiljanje po pošti in železnici na vse kraje kraljevine. 1315 2-1

Mala oznanila.

- Učenec** za špecijsko trgovino se sprejme. Miloš Oset. Aleksandrova cesta 45. 1299 2-2
- Bančni uradnik** išče meblirano sobo, po možnosti v sredini mesta, z električno razsvetljavo ter hrano. Cenjene ponudbe na upravo „Tabora“ pod „št. 1297“. 1297 3-2
- Sprejme se več gospodov** na hrano. Maistrova ul. 18., prtl. levo. 1317
- Sprejem več gospodov** na hrano. Srbska kuhinja. Samostanska ulica 13. 1320
- Vzajem vsakovrstne šivanja** za gospode in dame, staro in novo, po nizki ceni. Florjan, šivilja, Krekova ulica št. 18, dvorišče. 1311 2-1
- Šivilja išče lokal**, če mogoče tudi stanovanje v sredini mesta. — Najemnina postranska stvar. Florjan, Krekova ulica št. 18, dvorišče. 1312 2-1
- Meblovana soba** s prostim vhomom se takoj odda. Aleksandrova cesta 44, II. nadst., desno. 1322
- Iščem kovačijo** v najem. Franc Tischler, Čersak, pošta St. Ilj. 1308
- Proda se nova spalna soba**. Naslov: Maistrova ulica 16-II. vrata 8. 1318 2-1
- Plemenski prečišči** se prodajo v javni bolnici v Mariboru. 1321 2-1
- Na prodaj velika posoda** za pranje. Maistrova ulica 14 pri hišnici. 1310
- Izgubila se je 1 t. m.** na Meljski cesti bela ročna torbica. Pošten najditelj se prosim, da jo odda varnostni straži na Aleksandrovi cesti, ker vsebina je velike važnosti. Denar si lahko najditelj obdrži. 1319
- Dobro mleko** in drugi mlečni izdelki se dobijo v mlekarni Ivana Golob, Slovenska ulica št. 16. 1266 10-7
- Gonilni jermeni** iz prvotne usnja v vsaki širini kakor tudi siv. in vezalni jermeni v zalogi pri Ivanu Krivos, Aleksandrova cesta 13. 1185 10-9
- V brivnici „Union“** na Glavnem trgu prvotna posrežba in popolnoma znižane cene. 1278 7-4

Matere!

Ako hočete pri današnji veliki dragotini vaše otroke dobro rediti, zahtevajte v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah

SALUBRA

redilno moko za dojenčke in rekonvalescente, katera je najboljša, najcenejša in stane samo K 36.— škatlja z 250 gr. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah. Preprodajalci dobijo pri večjem odjemu 22% popusta. 1314 2-1

Glavna zaloga in razpečavanje za Slovenijo pri tvrdki
Hmelak in drug, Maribor
Slomškov trg 6.

Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo pretužno vest, da je naš blagi, iskreno ljubljani in nepozabni soprog, oziroma oče, stari oče, brat, tast, zet in svak, gospod

Fridolin Kaučič

polkovnik v p.

dne 1. avgusta 1922 ob 15. uri po dolgem, mukopolnem in nepopisno vdano prenašanem trpljenju mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši dne 3. avgusta 1922 ob 18. uri iz mrtvašnice pokopališča v Pobrežju.

Sv. maša za dušnico se bo brala dne 4. avgusta ob pol 9. uri v frančiškanski cerkvi.

MARIBOR, dne 1. avgusta 1922. 1319

Zalujoče rodbine:

Kaučič, Vončina, Brunet, Broschan, Politzer.

Posebna naznanila se ne bodo izdajala.